

Uhu (*Bubo bubo*) állományadatok – 2014

Petrovics Zoltán
Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság,
H-3758 Jósvafő, Tengersizem-oldal 1.
Email: z.petrovics55@gmail.com

A 2014-ben elvégzett országos uhu felmérés összegzése alapján ismét megállapítható, hogy a faj hazai állománya emelkedést mutat. Ez egyrészt magyarázható a helyi megfigyelők számának növekedésével és elhivatottságával, másrészt az újabb élőhelyeken költő párok gyarapodó költéseivel. A beérkező adatok alapján már 80 költőhelyen sikerült az uhu jelenlétét bizonyítani, melyből 11 esetben csak egy madár jelenlétét sikerült megállapítani. 69 esetben viszont, párban figyelték meg a madarakat. Ezek közül 51 párnál elkezdődött költésről érkeztek adatok, de ebből mindössze 22 pár repített sikeresen fiókákat. A fészkaljak megoszlása a következő volt: 5×3, 9×2, 8×1, azaz összesen 41 kirepült fiókról érkezett adat. Ezek az adatok arról árulkodnak, hogy az elmúlt évekhez képest szokatlanul alacsony a sikeresen kirepült fiókák száma. A fiókás fészkaljak tekintetében a fióka-átlag 1,25 volt.

A 2014-től kezdődően ismét újabb módszer szerint kértük be az adatokat, Az új módszer azonban sok esetben nehezen alkalmazható az uhus adatok tekintetében. Egyetlen példát kiragadva, nem merült fel kérdésként a költőhely milyensége, vagyis a költési mód. Erre azért lenne szükség, hogy nyomon tudjuk követni azt a folyamatot, ami egyre jobban tapasztalható az újabb fészkelési szokások rögzítése érdekében. Emelkedő számban tapasztalhatjuk a gallyfészkes költéseket, melyeket szükséges lenne tovább kategorizálni aszerint, hogy műfészkek vagy természetes fészkek. Ha természetes fészkek, akkor mi építette. Ugyanígy fontos a sziklai költőhelyek kategorizálása aszerint, hogy az működő, vagy felhagyott kőbánya, vagy természetes sziklafal. Színesíti a költőhelyek típusait az is, hogy talajon, öreg, odvas fákban, folyóparti löszfalakban vagy vízmosásokban stb. költ az uhu.

Ebben az esztendőben érdekes költésekről érkeztek adatok. Egyik legérdekesebb költés a Jászságban volt, ahol a talajon próbálkozott az uhu, és már tojásos fészkalját ülte a tojó. Ártéren is rendszeressé kezd válni megtelepedése, ahol öreg fűzek letöréseiben kialakult törmeléken találja meg költőhelyét. Gallyfészkes költések tekintetében, ha módja kínálkozik, a nagy és lapos fészkeket foglalja el.

Kotló uhu (fotó: Petrovics Zoltán) *Eagle Owl incubating*

Ilyen fészkeket a fekete gólyák építenek, és ennek köszönhetően 2014-ben Bodrog és a Tisza menti ártéri erdőken négy fekete gólyák által épített gallyfészkekben költöttek sikeresen az uhupárok. Ezek a gólyafészkek nagyon lepusztulnak egy uhu költés után. Az uhu mindig a legújabb gólyafészket foglalja el a fekete gólyák érkezése előtt, ezért a helyi fekete gólyapár újabb és újabb fészkek építésére kényszerül. Ebből kiindulva és tudva azt, hogy mesterséges gallyfészkekben már évek óta sikeresen költ az uhu, védelmük, és a fekete gólyák védelme érdekében is, a nagyméretű lapos műfészkek kihelyezése fontos feladat. Egyelőre – több mint 80 %-ban – azonban kőbányában költ a hazai uhu-állomány. Védelmük érdekében itt is sok a teendő. Örömteli, hogy ezekről a költőhelyeken egyre nagyobb számban kapunk hírt a költőpárkányok rendbetételéről, újak kialakításáról, amit a helyi kutatók végeznek. Ezek a munkák nagy eséllyel eredményeket hoznak, hiszen sorra foglalják el a számukra kialakított, visszaalakított párkányokat, üregeket az uhuk.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Az adatszolgáltatásban nyújtott segítségükért és az uhu védelmi programban végzett aktív munkájukért köszönetemet fejezem ki az alábbi kollégáknak: Barcánfalvi Péter, Bereczki Attila, Csonka Péter, Domboróczki Gábor, Firmánszky Gábor, Fitala Csaba, Györfy Hunor, Huber Attila, Juhász Tibor, Jusztin Balázs, Kovács Attila, Kleszó András, Klébert Antal, Lontay László, Magos Gábor, Nagy Lajos, Nemes

Uhu költőpárkánya a Hernád-folyó szakadó löszfalán (fotó: Bereczky Attila)
Eagle Owl nesting site on a ledge of the eroded bank of the Hernád River

Krisztián, Dr. Németh Csaba, Pongrácz Ádám, Sári József, Schwartz Vince, Somogyi Balázs, Staudinger István, Szabó Lajos, Szegedi Zsolt, Székely Balázs, Szitta Tamás, Szolnyik Csaba, Tóth Péter, Turny Zoltán, Udvardy Ferenc, Váczi Miklós.

A tatarozatlan fekete gólya fészek az esős időszakban földre esett, az uhufiókákat megtaláltuk (fotó: Petrovics Zoltán)
The unkempt Black stork nest fell down during a rainy period, thus the Eagle Owl young were found

POPULATION DATA OF THE EAGLE OWL (*BUBO BUBO*) IN 2014

Based on the country-wide assessment of 2014 the breeding population of the species is increasing. This phenomenon can be explained with the increased number of observers, as well as the appearance of breeding pairs in new habitats.

The presence of the Eagle Owl could be proven at 80 sites. In 11 cases only one bird was present, on 69 sites the birds were in pairs. 51 pairs started breeding, 22 of which successfully fledged young. The number of nestlings was 5×3, 9×2 and 8×1; altogether 41 young fledged, which is unusually low in comparison to previous years. The average number of chicks in successful nests was 1.25. The most interesting breeding attempt was recorded on the ground in the Jászság area. Breeding attempts in floodplains of rivers are becoming regular. In 2014 four pairs bred in nests built by Black Storks. The Eagle Owl always takes the newest nests, before the arrival of the storks. For their and also the Black Storks' protection the construction of artificial nests is an important task. At the moment more than 80% of the Hungarian Eagle Owl population breeds in quarries, where they like to occupy ledges and holes reconstructed or made for them.